EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

13. märts 2008 *

Kohtuasjas C-96/06,

mille ese on EÜ artikli 234 alusel Finanzgericht Hamburg'i (Saksamaa) 23. jaanuari 2006. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 17. veebruaril 2006, menetluses

Viamex Agrar Handels GmbH

versus

Hauptzollamt Hamburg-Jonas,

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja esimees A. Rosas, kohtunikud J. N. Cunha Rodrigues, J. Klučka (ettekandja), A. Ó Caoimh ja P. Lindh,

kohtujurist: P. Mengozzi,
kohtusekretär: ametnik B. Fülöp,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

arvestades kirjalikus menetluses ja 1. märtsi 2007. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

– Viamex Agrar Handels GmbH, esindaja: *Rechtsanwalt* W. Schedl,

– Hauptzollamt Hamburg-Jonas, esindaja: G. Seber,

– Euroopa Ühenduste Komisjon, esindaja: F. Erlbacher,

olles 15. novembri 2007. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus puudutab komisjoni 18. märtsi 1998. aasta määruse (EÜ) nr 615/98, millega kehtestatakse eksporditoetuste korra üksikasjalikud rakenduseeskirjad seoses elusveiste heaoluga vedamise ajal (EÜT L 82, lk 19), artikli 5 lõike 3 tõlgendamist.

2 See taotlus esitati Viamex Agrar Handels GmbH (edaspidi „Viamex") ja Hauptzollamt Hamburg-Jonase (edaspidi „Hauptzollamt") vahelise kohtuvaidluse raames, mis käsitles Liibanoni veetud elusveiste eest makstavat eksporditoetust.

Õiguslik raamistik

Määrus nr 615/98

3 Nõukogu 27. juuni 1968. aasta määruse (EMÜ) nr 805/68 veise- ja vasikalihaturu ühise korralduse kohta (EÜT L 148, lk 24), muudetud nõukogu 18. detsembri 1997. aasta määrusega (EÜ) nr 2634/97 (EÜT L 356, lk 13), artikli 13 lõike 9 teine lõik seab elusloomade eksporditoetuste maksmise sõltuvusse loomade heaolu ja iseäranis loomade kaitset vedamise ajal puudutavate ühenduse sätete järgimisest.

4 Määrusega nr 2634/97 muudetud määruse nr 805/68 rakenduseeskirju on täpsustatud määruses nr 615/98.

5 Määruse nr 615/98 artikkel 1 sätestab, et elusveiste eksporditoetuste maksmise tingimuseks on see, et loomade vedamisel kuni esimese mahalaadimiseni lõppsihtkohaks olevas kolmandas riigis on täidetud nõukogu 19. novembri 1991. aasta direktiivi 91/628/EMÜ, mis käsitleb loomade kaitset vedamise ajal ja millega muudetakse direktiive 90/425/EMÜ ja 91/496/EMÜ (EÜT L 340, lk 17; ELT eriväljaanne 03/12,

lk 133), muudetud nõukogu 29. juuni 1995. aasta direktiiviga 95/29/EÜ (EÜT L 148, lk 52; ELT eriväljaanne 03/17, lk 466; edaspidi „direktiiv 91/628"), ja nimetatud määruse sätteid.

6 Selle määruse artikli 2 kohaselt kontrollitakse loomi nende väljaviimisel ühenduse tolliterritooriumilt. Riiklik veterinaararst peab kontrollima ja kinnitama, et loomi võib lubada ettenähtud teekonnale direktiivi 91/628 kohaselt, et transpordivahend, millega loomad lahkuvad ühenduse tolliterritooriumilt, vastab selle direktiivi sätetele ning et loomade eest hoolitsemiseks teekonna kestel on tehtud ettevalmistusi nimetatud direktiivi kohaselt.

7 Selle määruse artikli 2 lõige 3 sätestab:

„Kui väljumiskoha riiklik veterinaararst on veendunud, et lõike 2 nõuded on täidetud, kinnitab ta seda järgmise märkusega:

[…]

– Määruse (EÜ) nr 615/98 artikli 2 sätetele vastava kontrolli tulemused rahuldavad.

– […]

ning lööb templi ja kirjutab allkirja ühenduse tolliterritooriumilt lahkumist tõendava dokumendi kontrolleksemplari T5 jaotisse J või siseriikliku dokumendi ettenähtud kohta. Vajaduse korral märgib riiklik veterinaararst:

– loomade arvu, kelle seisund ei võimalda teekonda jätkata ja kes seetõttu on saadetisest maha võetud,

ja/või

– ühe artikli 3 lõikes 3 osutatud märkustest."

[Siin ja edaspidi on osundatud määrust tsiteeritud mitteametlikus tõlkes.]

8 Määruse nr 615/98 artikli 3 lõige 2 näeb ette:

„Kontrolli eest vastutav isik koostab aruande, kuhu märgitakse:

– veovahendilt mahalaaditud elusloomade arv,

– eelmises taandes nimetatud loomade arvust nende loomade arv, kelle füüsilise seisundi ja/või tervise põhjal võib otsustada, et ühenduse sätteid loomade kaitse kohta vedamisel ei ole täidetud,

– kas elusloomad on pandud karantiini.”

9 Selle määruse artikli 5 lõige 1 sätestab:

„Eksportija informeerib ekspordideklaratsiooni aktsepteerinud liikmesriigi pädevat asutust teekonna kõikidest vajalikest üksikasjadest hiljemalt ekspordideklaratsiooni esitamise ajal.

Eksportija informeerib pädevat asutust igast võimalikust veovahendi vahetusest samal ajal või hiljemalt siis, kui ta saab sellest teada.”

10 Määruse nr 615/98 artikli 5 lõike 2 kohaselt tuleb eksporditoetuste taotlustele lisada tõend selle kohta, et määruse artiklis 1 sätestatud nõuded on täidetud; niisuguseks tõendiks loetakse kontrolleksemplari T5 ja kontrollasutuse kontrolliaruande esitamist koos veterinaararsti tunnistusega.

11 Määruse nr 615/98 artikli 5 lõige 3 sätestab siiski, et eksporditoetust ei maksta vedamise ajal surnud loomade eest ega loomade eest, kelle kohta pädev asutus arvab artikli 5 lõikes 2 nimetatud dokumentide, artiklis 4 nimetatud kontrollaruande ja/või

tema käsutuses olevate muude artikli 1 nõuete täitmist käsitlevate asjaolude põhjal, et direktiivi 91/628 ei ole järgitud.

12 Määruse nr 615/98 artikli 5 lõige 6 näeb ette:

„Kui artikli 3 lõikes 1 nimetatud kontrolli ei saanud teha eksportijast mitteolenevatel põhjustel, võib pädev asutus eksportija põhjendatud taotluse korral aktsepteerida dokumente, milles põhjendatakse veenvalt, et […] direktiivi [91/628] sätted on täidetud."

Direktiiv 91/628

13 Direktiivi 91/628 artikli 5 lõike 1 punkide b ja c kohaselt tagavad liikmesriigid, et kõik tulunduslikul eesmärgil loomi vedavad füüsilised või juriidilised isikud kasutavad käesoleva direktiiviga hõlmatud loomade vedamisel transpordivahendit, mis vastab direktiivi lisas sätestatud nõuetele ja ei vea ega lase vedada loomi viisil, mis vigastab loomi või põhjustab neile tarbetuid kannatusi.

14 Selle lisa punkt 17 näeb ette, et laev peab olema sisustatud nii, et loomi saaks vedada, tekitamata neile vigastusi ja tarbetuid kannatusi.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

15 Eelotsusetaotlusest nähtub, et Viamex deklareeris 8. märtsil 1999 Hauptzollamt Kielile 35 elusveise ekspordi Liibanoni laevaga Al Haijj Moustafa II (edaspidi „laev") ja taotles sellega seoses Hauptzollamtilt eksporditoetust.

16 Hauptzollamt lükkas 1. veebruari 2001. aasta otsusega selle taotluse tagasi põhjusel, et laev oli vedamise ajal kantud Euroopa Ühenduste Komisjoni koostatud elusloomade veoks ebasobivaks peetavate laevade negatiivsesse nimekirja (edaspidi „negatiivne nimekiri"). Nimelt olid komisjoni Veterinaar- ja Toiduameti talitused laeval 18. ja 19. veebruaril 1997. aastal läbiviidud inspektsiooni tulemusel leidnud, et laeval esinesid tõsised puudused ning et see ei vastanud direktiivi 91/628 nõuetele.

17 Veterinaar- ja Toiduametil on oluline roll ühenduse toiduohutust, loomade tervist, taimede tervist ja loomade heaolu käsitlevate õigusnormide rakendamisel ja kohaldamisel.

18 Eelkõige on selle ameti ülesanne edendada liikmesriikides läbiviidavate inspektsioonide ja hindamiste abil tõhusate kontrollide korda toiduainete ohutuse ja kvaliteedi valdkonnas, loomatervise ja taimetervise valdkonnas ning teostada Euroopa Liidus ja liitu eksportivates kolmandates riikides järelevalvet neid valdkondi reguleerivate ühenduse õigusnormide täitmise üle. Lisaks sellele on tal ülesanne aidata kaasa ühenduse poliitika kujundamisele nendes valdkondades.

19 Selle ameti talituste poolt laeval läbiviidud inspektsiooni käigus ilmnes esiteks, et maabumissillad, ligipääsud vahekäikudele ning ruumid, kus loomi hoiti, olid sellises seisundis, et võisid põhjustada loomadele vigastusi, ja teiseks, et need ei võimaldanud tagada, et loomad ei pääse lahti. Lisaks sellele olid need maabumissillad, ligipääsud vahekäikudele ja ruumid, kus loomi hoiti, vananenud, roostetanud ja nende seisund muutis nende puhastamise ja desinfitseerimise raskeks.

20 Selles osas tuleneb toimikust, et Viamex oli oma eksporditoetuse taotlusele lisanud esiteks laeva kapteni 16. oktoobri 1997. aasta kirjaliku avalduse laeval tehtud tööde kohta, mille oli kaasallkirjastanud Koperi (Sloveenia) piiripunkti peaveterinaararst ja teiseks Kähler & Prinz AG dispašööri 22. septembri 1998. aasta ekspertiisiaruanne.

21 Sellele vaatamata kustutati laev komisjoni negatiivsest nimekirjast alles 24. jaanuaril 2000 pärast 1999. aasta novembris läbiviidud inspektsiooni, ehk peaaegu 8 kuud pärast põhikohtuasjas käsitletavat eksporti.

22 18. mai 2001. aasta otsusega jättis Hauptzollamt rahuldamata vaide, mille Viamex oli esitanud 1. veebruari 2001. aasta otsuse peale.

23 Viamex esitas selle rahuldamata jätmise otsuse paele kaebuse põhjendusel, et ühestki eksporditoetusi käsitlevast õigusnormist ega direktiivi 91/628 sättest ei tulene, et laeval peab olema luba elusloomade veoks.

24 Hauptzollamt rõhutab omalt poolt asjaolu, et määruse nr 615/98 artikli 5 lõike 3 kohaselt on eksporditoetuse maksmisest keeldumiseks piisav see, kui pädeva asutuse käsutuses on asjaolud, mis annavad alust järeldada, et direktiivi 91/628 ei ole järgitud. Ta leiab seega, et selle sättega ei panda pädevale asutusele kohustust tõendada selle direktiivi järgimata jätmist.

25 Igal juhul märgib Hauptzollamt, et ta sai 3. detsembril 1999 teada negatiivse nimekirja ajakohastamisest, mille kohaselt kõnealune laev ei vastanud endiselt tingimustele, mis olid kehtestatud direktiiviga 91/628.

26 See nimekirja ajakohastamine toimus pärast Ühendkuningriigi Põllumajandus-kalandus- ja toiduaineteministeeriumi ametnike poolt 1999. aasta novembris läbi viidud inspektsiooni. Ühendkuningriigi asutuste läbiviidud inspektsioonist tulenes eelkõige, et laevale oli antud luba üksnes ajutiselt ja ainuüksi lammaste vedamiseks. Kuid arvestades lammaste ja veiste erinevat suurust ei saanud lammaste vedamise võimalusest järeldada, et laevaga võis vedada ka veiseid.

27 Seetõttu leidis Hauptzollamt kirjeldatud teabest lähtuvalt, et direktiivi 91/628 järgimine põhikohtuasjas käsitletava veo ajal oli välistatud ning et määruse nr 615/98 artikli 5 lõikes 3 ette nähtud eksporditoetuse andmisest keeldumise tingimused olid täidetud.

28 Leides, et kohtuvaidluse lahendus sõltub määruse nr 615/98 artikli 5 lõike 3 tõlgendusest, otsustas Finanzgericht Hamburg menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas määruse nr 615/98 artikli 5 lõige 3 viitab erandile, mille puhul […] Hauptzollamtil […] lasub tõendamiskoormis kõnealuses sättes ette nähtud tingimuste täitmist puudutavas osas?

2. Kui vastus esimesele küsimusele on jaatav, siis kas selleks, et määruse nr 615/98 artikli 5 lõike 3 kohaselt teha järeldus […] direktiivi [91/628] järgimata jätmise kohta, peab pädev asutus tõendama [selle] direktiivi […] konkreetset rikkumist või täidab pädev asutus oma põhjendamiskohustuse ja tõendamiskoormise sellega, kui ta piirdub selliste asjaolude esitamise ja tõendamisega, mis koosvõetuna annavad tunnistust suurest tõenäosusest, et […] direktiivi [91/628] ei ole täidetud (ka) asjaomase ekspordi puhul?

3. Sõltumata vastustest esimesele ja teisele küsimusele, kas pädeval asutusel on määruse nr 615/98 artikli 5 lõike 3 alusel lubatud keelduda eksportijale ekspordi-toetuse maksmisest (täies ulatuses), kui puuduvad tõendid selle kohta, et direktiivi 91/628 (võimaliku) rikkumise tõttu oli asjaomase ekspordi puhul loomade heaolu vedamise ajal ohustatud?"

Eelotsuse küsimused

Esimene ja teine küsimus

29 Esimese ja teise küsimusega, mida on sobiv käsitleda koos, küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt seda, kas juhul, kui eksportija on esitanud kõik määruse nr 615/98 artikli 5 lõikes 2 nõutud dokumendid, lasub selle artikli lõikes 3 ette nähtud tingimuste täitmise tõendamise koormis eksportijal või pädeval asutusel. Kui tõendamiskoormis lasub pädeval asutusel, siis soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, millistele asjaoludele võib nimetatud asutus tugineda leidmaks, et direktiivi 91/628 ei ole järgitud, ja kas on piisav, kui ta need asjaolud esitab, või peab ta konkreetselt tõendama selle direktiivi rikkumist.

30 Selles osas tuleneb väljakujunenud kohtupraktikast, et kuivõrd eksporditoetuste korra aluseks on vabatahtlikud taotlused, siis peab eksportija juhul, kui ta otsustab omal vabal tahtel eksporditoetust taotleda, esitama asjakohase teabe, mis on vajalik selleks, et selgitada välja, kas tal on õigus eksporditoetust saada ja millises summas. Euroopa Kohus on juba seoses komisjoni 27. novembri 1987. aasta määrusega (EMÜ) nr 3665/87, millega sätestatakse põllumajandustoodete eksporditoetuste süsteemi kohaldamise üksikasjalikud ühiseeskirjad (EÜT L 351, lk 1), ja sellega kehtestatud sanktsioonimehhanismiga leidnud, et kuivõrd tegemist on ühenduse abikavaga, peab abi andmise suhtes ilmtingimata kehtima tingimus, et abisaaja peab tõendama oma sobivust ja usaldusväärsust (vt selle kohta 11. juuli 2002. aasta otsus kohtuasjas C-210/00: Käserei Champignon Hofmeister, EKL 2002, lk I-6453, punkt 41, ja 1. detsembri 2005. aasta otsus kohtuasjas C-309/04: Fleisch-Winter, EKL 2005, lk I-10349, punkt 31).

31 Euroopa Kohus leidis lisaks, et eksportija, kes deklareerib toote eksporditoetuse taotlemise menetluses, kinnitab, et see toode vastab kõikidele toetuse saamiseks vajalikele tingimustele. Juhul, kui pädeval asutusel on tekkinud deklaratsiooni suhtes kahtlusi, peab eksportija siseriiklikus õiguses kehtivate tõendamiskohustust reguleerivate sätete kohaselt tõendama, et nimetatud tingimused on täidetud (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Fleisch-Winter, punktid 32 ja 35).

32 Selline kord on ette nähtud eksporditoetuste kava raames seoses elusveiste heaoluga vedamise ajal ja eksportija peab vastavalt määruse nr 615/98 artikli 5 lõigetele 1 ja 2 tõendama, et eksporditoetuse andmise tingimused on täidetud.

33 Selleks peab eksportija esiteks informeerima ekspordideklaratsiooni aktsepteerinud liikmesriigi pädevat asutust teekonna kõikidest vajalikest üksikasjadest hiljemalt ekspordideklaratsiooni esitamise ajal. Teiseks peab ta eksporditoetuse maksmiseks esitama tõendid selle kohta, et määruse nr 615/98 artikli 1 ja sellest tulenevalt direktiivi 91/628 sätteid on järgitud, esitades selleks vastavalt kõnealuse määruse artikli 2 lõikes 3 ja artikli 3 lõikes 2 nimetatud dokumendid. Lisaks sellele on määruse artikli 5 lõike 6 kohaselt teatud tingimustel võimalik, et eksportija esitab muud dokumendid, mis tõendavad, et direktiivi 91/628 sätteid on järgitud.

34 Siiski, nagu see tuleneb määruse nr 615/98 artiklite 3 ja 5 eesmärgist, ei kujuta selliste dokumentide esitamine eksportija poolt endast ümberlükkamatut tõendit selle määruse artikli 1 ega direktiivi 91/628 täitmisest. Nimelt on selline tõend piisav vaid niivõrd, kuivõrd pädeva asutuse käsutuses ei ole asjaolusid, millest ta võiks järeldada, et nimetatud direktiivi ei ole järgitud.

35 Sellist tõlgendust kinnitab määruse nr 615/98 artikli 5 lõike 3 sõnastus, mille kohaselt võib pädev asutus jätta eksporditoetuse maksmata loomade eest, kelle kohta ta arvab selle määruse viidatud artikli 5 lõikes 2 nimetatud dokumentide, artiklis 4 nimetatud kontrollaruande ja/või tema käsutuses olevate muude nimetatud määruse artikli 1 nõuete täitmist käsitlevate asjaolude põhjal, et direktiivi 91/628 ei ole järgitud.

36 Seega tuleb järeldada, et vaatamata eksportija poolt määruse nr 615/98 artikli 5 lõike 2 kohaselt esitatud dokumentidele võib pädev asutus järeldada, et eksportija ei ole järginud selle määruse artikli 1 ega direktiivi 91/628 sätteid; seda juhul, kui on täidetud eelkõige selle määruse artikli 5 lõikes 3 sätestatud tingimused.

37 Arvestades asjaoluga, et määruse nr 615/98 artikli 5 lõike 2 kohaselt on eksportijal kohustus esitada tõendid selle kohta, et nimetatud määruse artikli 1 sätteid on järgitud, on pädeval asutusel omakorda kohustus neid tõendeid ja muid tema käsutuses olevaid asjaolusid analüüsida, et teha järeldus selle kohta, kas direktiivi 91/628 sätteid on järgitud, ja otsustada, kas eksporditoetuse maksmiseks on alust.

38 Määruse nr 615/98 artikli 5 lõiget 3 ei saa siiski tõlgendada nii, et sellega lubatakse pädeval asutusel seada omavoliliselt kahtluse alla tõendid, mille eksportija on lisanud oma eksporditoetuse taotlusele. Euroopa Kohus on selles osas leidnud, et pädeva asutuse hindamisruum ei ole piiramatu, kuna ta peab jääma määruse nr 615/98 artikli 5 raamidesse (vt selle kohta 17. jaanuari 2008. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-37/06 ja C-58/06: Viamex Agrar Handel ja ZVK, EKL 2008, lk I-69, punkt 39).

Nimetatud hindamisruum on eelkõige piiratud vastavalt nende asjaolude laadile ja tõenduslikule jõule, millele see asutus viitab.

39 Esiteks, mis puudutab nende asjaolude laadi, siis tuleb meenutada, et Euroopa Kohus on leidnud, et vaid määruse nr 615/98 viidatud artikli 5 lõikes 2 nimetatud loomade tervist käsitlevate dokumentide, artiklis 4 nimetatud kontrollaruande ja/või tema käsutuses olevate muude artikli 1 nõuete täitmist käsitlevate ning loomade heaolu mõjutavate asjaolude põhjal võib pädev asutus arvata, et direktiivi 91/628 ei ole järgitud (vt eespool viidatud kohtuotsus Viamex Agrar Handel ja ZVK, punktid 39–41).

40 Teiseks, mis puudutab arvessevõetavate asjaolude tõenduslikku jõudu, siis tuleb tõdeda, et pädev asutus ei saa direktiivi 91/628 järgimise osas piirduda lihtsate oletuste ja kahtluste väljendamisega, et seada kahtluse alla tõendid, mille eksportija on määruse nr 615/98 artikli 5 lõike 2 kohaselt esitanud. Selline tõlgendus võtaks kasuliku mõju nimetatud artikli 5 lõikelt 2 ja looks eksportijate jaoks õiguslikult ebakindla olukorra seoses eksporditoetuse maksmise tingimustega.

41 Seega peab pädev asutus nimetatud määruse nr 615/98 artikli 5 lõike 3 kohaselt tuginema loomade heaolu puudutavatele objektiivsetele ja konkreetsetele asjaoludele, mis võimaldavad järeldada, et eksportija poolt tema eksporditoetuse taotlusele lisatud dokumendid ei võimalda tõendada, et vedamise käigus järgiti direktiivi 91/628 sätteid; kirjeldatud juhul lasub eksportijal tõendamiskoormis sellest, miks ei ole asjakohased need tõendid, millele pädev asutus viitas, et teha järeldus määruse nr 615/98 ja direktiivi 91/628 järgimata jätmise kohta (vt analoogia korras eespool viidatud kohtuotsus Fleisch Winter, punkt 35).

42 Igal juhul peab pädev asutus oma otsust põhjendama, esitades põhjused, miks ta leidis, et eksportija poolt esitatud tõendid ei võimalda järeldada, et direktiivi 91/628 sätteid on järgitud. Nimetatud asutusel on sel eesmärgil eelkõige kohustus hinnata talle esitatud dokumente objektiivselt ja tõendada nende asjaolude asjakohasust, millele ta viitab järeldamaks, et eksporditoetusele lisatud dokumendid ei võimalda tõendada direktiivi 91/628 asjaomaste sätete järgimist. Selline põhjendatud otsus on eelkõige vältimatult vajalik eksportijale, et ta saaks selle otsuse peale edasi kaevata, millega jäetakse kas täielikult või osaliselt rahuldamata tema eksporditoetuse taotlus.

43 Eelotsusetaotluse esitanud kohus peab seoses põhikohtuasjaga kontrollima, kas – arvestades eelkõige Viamexi poolt tema eksporditaotlusele lisatud dokumentidega ja käesoleva otsuse punktides 16, 21 ja 25 viidatud negatiivse nimekirjaga – laev vastas loomade vedamise ajal direktiivi 91/628 sätetele.

44 Eeltoodud järeldustest lähtuvalt tuleb esimesele ja teisele küsimusele vastata, et vaatamata eksportija poolt määruse nr 615/98 artikli 5 lõike 2 kohaselt esitatud dokumentidele võib pädev asutus nimetatud määruse artikli 5 lõike 3 kohaselt järeldada, et direktiivi 91/628 ei ole järgitud. Pädev asutus saab sellise järelduse teha siiski üksnes tuginedes määruse nr 615/98 artiklis 5 nimetatud dokumentidele, sama määruse artiklis 4 nimetatud loomade tervist käsitlevale kontrollaruandele või muudele nende loomade heaolu mõjutavatele objektiivsetele asjaoludele, millest tulenevalt seatakse kahtluse alla eksportija esitatud dokumendid; kirjeldatud juhul lasub eksportijal selle tõendamiskoormis, miks tõendid, millele pädev asutus viitas, et teha järeldus direktiivi 91/628 järgimata jätmise kohta, ei ole asjakohased.

Kolmas küsimus

45 Oma kolmanda küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas pädev asutus võib keelduda eksporditoetuse andmisest määruse nr 615/98 artikli 5 lõike 3 alusel vaatamata sellele, et ükski asjaolu ei võimalda konkreetselt tuvastada, et veetud loomade heaolu oli direktiivi 91/628 sätete järgimata jätmise tõttu ohustatud.

46 Selles osas tuleb meenutada, et määruse nr 615/98 artikli 1 ja artikli 5 lõike 3 sõnastust ja nimetatud määruse eesmärki arvestades kujutab direktiivi 91/628 loomade tervist käsitlevate sätete järgimine endast eksporditoetuse maksmise eeltingimust (vt eespool viidatud kohtuotsus Viamex Agrar Handel ja ZVK, punkt 37).

47 Lisaks sellele, nagu märgib kohtujurist oma ettepaneku punktis 44, tuleneb määruse nr 615/98 artikli 5 lõike 3 sõnastusest selgelt, et ühenduse seadusandja seadis eksporditoetuste maksmise sõltuvusse direktiivi 91/628 sätete järgimisest ja seda olenemata sellest, kas tuvastatakse, et loomadele tekitati vedamise ajal tegelikult kahju või mitte.

48 Ilmneb, et ühenduse seadusandja leidis teadus- ja veterinaaruuringute ning samuti loomade kaitse valdkonnas läbiviidud ühenduse õigusnormide kohaldamise hindamiste alusel, et loomade heaolu on ohustatud ning ei ole enam tagatud hetkest, mil direktiivi 91/628 loomade tervist käsitlevaid sätteid enam ei järgita.

49 Sellist lähenemisviisi õigustab täielikult ka asjaolu, et tegelikkuses ei ole pädeval asutusel alati võimalik tuvastada, et loomad on nimetatud sätete järgimata jätmise tõttu konkreetselt kannatanud või et neile on põhjustatud vigastusi.

50 Neil tingimustel on pädeval asutusel, kes tuvastab, et eelkõige direktiivi 91/628 lisa punkti 17 rikkudes ei olnud laev sisustatud nii, et loomi saaks vedada, tekitamata neile vigastusi ja tarbetuid kannatusi, õigus keelduda eksporditoetuse andmisest.

51 Pädeva asutuse ülesanne on hinnata, kas direktiivi 91/628 ühe sätte järgimata jätmine mõjutas loomade heaolu ja kas vastaval juhul on võimalik seda heastada ning kas selle rikkumise korral jätta eksporditoetus maksmata, vähendada seda või maksta see välja. Nimetatud asutus peab otsustama ka seda, kas eksporditoetust tuleb vähendada proportsionaalselt loomade arvule, kes võivad tema arvates olla direktiivi 91/628 järgimata jätmise tõttu kannatanud, või tuleb see toetus maksmata jätta seetõttu, et nimetatud direktiivi ühe sätte järgimata jätmine mõjutas vältimatult kõigi loomade heaolu (vt eespool viidatud kohtuotsus Viamex Agrar Handel ja ZVK, punkt 44).

52 Seega tuleb kolmandale küsimusele vastata, et määruse nr 615/98 artikli 5 lõike 3 alusel võib pädev asutus keelduda eksporditoetuse andmisest direktiivi 91/628 loomade tervist käsitlevate sätete järgimata jätmise tõttu, vaatamata sellele, et ükski asjaolu ei võimalda tuvastada, et veetud loomade heaolu oli konkreetselt ohustatud.

Kohtukulud

53 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

1. Vaatamata eksportija poolt komisjoni 18. märtsi 1998. aasta määruse (EÜ) nr 615/98, millega kehtestatakse eksporditoetuste korra üksikasjalikud rakenduseeskirjad seoses elusveiste heaoluga vedamise ajal, artikli 5 lõike 2 kohaselt esitatud dokumentidele võib pädev asutus nimetatud määruse artikli 5 lõike 3 kohaselt järeldada, et nõukogu 19. novembri 1991. aasta direktiivi 91/628/EMÜ, mis käsitleb loomade kaitset vedamise ajal ja millega muudetakse direktiive 90/425/EMÜ ja 91/496/EMÜ, muudetud nõukogu 29. juuni 1995. aasta direktiiviga 95/29/EÜ, ei ole järgitud. Pädev asutus saab sellise järelduse teha siiski üksnes tuginedes määruse nr 615/98 artiklis 5 nimetatud dokumentidele, sama määruse artiklis 4 nimetatud loomade tervist käsitlevale kontrollaruandele või muudele nende loomade heaolu mõjutavatele objektiivsetele asjaoludele, millest tulenevalt seatakse kahtluse alla eksportija esitatud dokumendid; kirjeldatud juhul lasub eksportijal selle tõendamiskoormis, miks tõendid, millele pädev asutus viitas, et teha järeldus direktiivi 91/628, muudetud direktiiviga 95/29, järgimata jätmise kohta, ei ole asjakohased.

2. Määruse nr 615/98 artikli 5 lõike 3 alusel võib pädev asutus keelduda eksporditoetuse andmisest direktiivi 91/628, muudetud direktiiviga 95/29, loomade tervist käsitlevate sätete järgimata jätmise tõttu, vaatamata sellele, et ükski asjaolu ei võimalda tuvastada, et veetud loomade heaolu oli konkreetselt ohustatud.

Allkirjad